

noviny pre občanov a priateľov obce Pravenec

Pravenčan/ka

MAREC 2023 - Číslo 1 - ROČNÍK XVI. - trojmesačník

Napriek rôznym znepokojivým situáciám v týchto časoch vám ponúkame rozptýlenie pri čítaní našich stránok o udalostiach, ktoré sa uskutočnili v našej obci od posledného decembrového vydania. Počasiu sa zrejme nebudeme venovať, nakoľko už dávno neplatia pranostiky, ktoré vznikli na základe pozorovania prírodných javov, a ktoré ľudia zovšeobecni. Politické dianie v našej spoločnosti a vo svete ostáva na kompetentnejších, môžeme ho len sledovať, prípadne komentovať, možno aj ovplyvňovať. Fašiangové obdobie prinieslo pocit uvoľnenia, potešenia a radosti. Po týchto radovánkach nastáva pôstne obdobie, ktoré trvá štyridsať dní. Podľa liturgického kalendára začalo 22. februára 2023 a končí 6. apríla 2023. V kresťanstve má pôst význam pokánia a vnútorného očisťovania, ale aj význam prípravy očakávania. Pôstne obdobie končí Veľkou nocou. Veľká noc znamená jar, prebudenie života v prírode. V rímskej mytológii bola bohyňou jari pôvodne Venuša/ženské znamenie/. Jar je naplnená životom, energiou, má zvláštne ovzdušie, osobitnú príchuť.

Želáme Vám krásne veľkonočné sviatky a radosť z každého prežitého jarného dňa.

Mgr. Jolana Majzlanová

Kvetinárstvo Mariana

Mária Jurkovičová

Vôňu jari cítiť vo vzduchu

Opatrné lúče slnka svojím teplom pohádzajú líca.
K uchu dolieha zvláštny zvuk, to akýsi vtáčí druh pospevuje si.

Pomalými krokmi kráčam dobre známym chodníkom.

Nádych za výdychom, telo čerpá silu.

Postojím na chvíľu, nech i duša pookreje.

Pri srdci hreje ten príjemný pocit, od rána do noci.

Mám rada keď slnečný lúč nesmelo pohľadza tvár.

Otvorená náruč, privretý zrak a zrazu myšlienka hlási sa...

Prebudil sa malý kvietok na slnečné lúče.

Hlávku dvíha hore k nebu, vystierajúc krehké lístky.

Jarný kúpeľ teplom láka, všetko vôkol oživa.

Tu tráva zelenie sa, tam lúka popri lese čerstvou krásou prebýva.

Vtáčí spev nesie jarnú melódiu do celého sveta.

Malá včielka vyjde z úľa, blízko kvetu lieta.

Príroda na známosť dáva - sláva - že preberá sa zo zimného spánku.

Núti nás užívať si prvé lúče slnka, hoci zubatého.

Niet vari momentu krajšieho, keď vystavíš tvár lúčom tepla.

Vtedy zdá sa každá chvíľa krásne svetlá.

Pocity radosti, hravosti aj určitej pýchy sú vítané.

Jarné dni plné svetla boli predsa dlho žiadané.

Marianna Šovčíková

Kalendár vývozu odpadu z PET, VKM (tetrapak), kovov

APRIL	MÁJ	JUN	JÚL	AUGUST	SEPTEMBER	OKTÓBER	NOVEMBER	DECEMBER
12.	10.	14.	12.	9.	13.	11.	15.	13.

Zo života obce

Zo zasadnutí obecného zastupiteľstva

Dňa 22.3.2023 sa uskutočnilo zasadnutie obecného zastupiteľstva, na ktorom boli prijaté uznesenia, ktorými OZ:

Zobralo na vedomie:

1. Správu starostu obce o činnosti obce

- dňa 16.1.2023 bol podpísaný protokol o odovzdaní areálu SOU-stolárskeho do užívania našej obce. Po splnení tejto základnej podmienky postupne rozbiehame proces plnenia našich povinností vyplývajúcich z kúpnej zmluvy uzavretej s Trenčianskym samosprávnym krajom. Ako prvé sme zabezpečili predpokladanú hodnotu búracích prác, aby bolo možné volených zástupcov ako aj obyvateľov obce oboznámiť s orientačnou sumou búracích prác. V súčasnosti pripravujeme podklady pre spracovateľa projektovej dokumentácie slúžiacej na vydanie búracieho povolenia,

- na základe doručenej žiadosti riaditeľky materskej školy, obsahujúcej požiadavku vykonať údržbu, opravy, prípadne drobné rekonštrukčné práce v interiéri a exteriéri MŠ, pripravujeme proces vybraných činností z tejto žiadosti tak, aby ich bolo možné vykonať v priebehu letných prázdnin,

- Fašiangy – dňa 18.2.2023 sa podarilo po uvoľnení pandemických opatrení zorganizovať v časti Dedina fašiangový pochod a koštovku fašiangových dobrôt spojenú s ľudovou zábavou,

- v rámci činností v odpadovom hospodárstve riešime zabezpečenie vykonávaných služieb spolu s prípravou na zmeny, ktoré nás v tejto oblasti čakajú. Tieto činnosti koordinujeme tak, aby muselo dôjsť k čo najmenšiemu zvyšovaniu poplatkov pre obyvateľov, preto sme sa dohodli na spolupráci s inými obcami a spoločnom verejnom obstarávaní od 1.1.2024. Do tejto doby sa predĺži zmluva s firmou FM – Trans SK s.r.o. o nakladaní s komunálnym odpadom. Zároveň sa pokúšame rozšíriť rozsah poskytovaných služieb v tejto oblasti a v mesiaci marec sme zorganizovali zber použitého šatstva, ktorý postupne plánujeme vykonávať v periodických obdobiach

- po nástupe do funkcie som sa snažil čo najlepšie oboznámiť sa so stavom majetku obce, s jeho výhodami ako aj nedostatkami. Na základe obhliadky multifunkčného ihriska boli následne v súlade so schváleným rozpočtom obce objednané práce na odstránenie zistených závad

- po úspešnom realizovaní všetkých príprav v rámci zmluvy s Enviromentálnym fondom bol v mesiaci marec našej obci dodaný malotraktor s príslušenstvom slúžiaci najmä na činnosť v rámci komplexného riešenia nakladania so zložkami biologicky rozložiteľného odpadu, ktorý po splnení zmluvných ako aj zákonných podmienok začne vykonávať svoju činnosť

- počas zimnej prestávky futbalovej sezóny bola na deň 24.2.2023 zvolaná výročná schôdza futbalového oddielu, kde došlo k posunu v rámci organizačného zabezpečenia a boli zvolení noví členovia výkonného výboru.

- prebiehajú potrebné úkony na realizáciu začatých a neukončených projektov predchádzajúceho vedenia obce

Projekty v spolupráci s OZ Hornonitrie

Výzva – COOP Jednota

- vonkajšie cvičisko – Workout pre všetkých – Pravenec časť Dedina
- oddych v komunitnej záhrade
- detské ihrisko

Výzva – Nadácia Allianz

- zvyšovanie bezpečnosti cestnej premávky – merače rýchlosti v obci Pravenec časť Kolónia

Výzva - Úrad vlády SR

- zelená pre obec – Budovanie a revitalizácia verejne dostupných priestranstiev v rámci zelenej infraštruktúry obce – Pravenec časť Kolónia

Projekty v spolupráci s OZ Hornonitrie

* Výzva – Slovenská agentúra životného prostredia – Program obnovy dediny

- Zelená infraštruktúra a starostlivosť o krajinu – Pravenec časť Dedina

* Výzva – Trenčiansky samosprávny kraj – Program zelené oči - zveľaďovanie verejných priestranstiev kvetinovou výzdobou – Pravenec časť Dedina a Kolónia

V spolupráci s MAS Žiar

- športovo oddychová zóna s detským ihriskom – Pravenec časť Dedina

- opravy a úpravy miestnych komunikácií v oboch častiach Pravenca

Žiadosti podané na ústredné orgány štátnej správy

- Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky – dňa 20.3.2023 bola podaná žiadosť o poskytnutie dotácie na pokrytie dodatočných nákladov v dôsledku zvýšenia cien plynu a elektriny pre vybrané subjekty verejnej správy

- Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky – žiadosť o nenávratný finančný príspevok na podporu operácií zameraných na riešenie migračných výziev v dôsledku vojenskej agresie voči Ukrajine bola podaná 20.3.2023

2. Informácie o rozpočtovom opatrení č. 10/2022, č. 11/2022, č. 12/2022 v kompetencii starostu obce, ktorým sa mení rozpočet obce na rok 2022.

3. Správu hlavného kontrolóra obce o kontrolnej činnosti za rok 2022.

4. Správu komisie pre ochranu verejného záujmu pri výkone funkcií funkcionárov obce o tom, že verejný funkcionár obce Pravenec Marián Kmeťko podal Oznámenie funkcií, zamestnaní, činností a majetkových pomerov verejného funkcionára za predchádzajúci kalendárny rok v stanovenej lehote a na predpísaných tlačivách, a teda v súlade s ústavným zákonom č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných v znení neskorších predpisov.

pokračovanie na ďalšej strane

Zo života obce

5. Žiadosť Jaroslava Kmeťa na prenájom časti pozemku parc. č. 222, k. ú. Pravenec a postupuje žiadosť Jaroslava Kmeťa na prenájom časti pozemku parc. č. 222, k. ú. Pravenec, na prejednanie do komisie pre územné plánovanie, stavebný poriadok a životné prostredie do najbližšieho zasadnutia obecného zastupiteľstva.

6. Podnet týkajúci sa nespevnenej cesty na parc. 447/1 a postupuje podnet na prejednanie do komisie pre územné plánovanie, stavebný poriadok a životné prostredie za účelom navrhnutia riešenia súčasného stavu.

Schválilo

1. Návrh rozpočtového opatrenia č. 1/2023, ktorým sa mení rozpočet obce na rok 2023.

2. Žiadosť spoločnosti Slovak Telekom. A. s., o nájme nebytových priestorov nadchádzajúcich sa v budove Kultúrno-spoločenského strediska Pravenec – Zmluva o nájme nebytových priestorov a jej podmienky.

3. Všeobecne záväzné nariadenie č. 1/2023 zo dňa 22.03.2023, ktorým sa mení a dopĺňa. Všeobecne záväzné nariadenie č. 9/2020 o poskytovaní príspevku na stravovanie.

4. Všeobecne záväzné nariadenie obce Pravenec č. 2/2023 zo dňa 22.03.2023, ktorým sa mení a dopĺňa všeobecne záväzné nariadenie č. 5/2009 o určení výšky dotácie na prevádzku a mzdy na dieťa Materskej školy v Pravenci v znení neskorších zmien a doplnkov.

5. Všeobecne záväzné nariadenie č. 3/2023 zo dňa 22.03.2023, ktorým sa mení a dopĺňa. Všeobecne záväzné nariadenie č. 1/2009, ktorým sa upravujú podmienky poskytovania sociálnych služieb v obci Pravenec, v platnom znení.

6. Všeobecne záväzné nariadenie obce Pravenec č. 4/2023 zo dňa 22.03.2023 o výške príspevkov v Materskej škole a školskej jedálni zriadených obcou Pravenec.

Poverilo

1. Starostu obce podpísaním nájomnej zmluvy uzatvorenej medzi Slovak-Telekom a.s., ako nájomcom a obcou Pravenec, ako prenajímateľom, na predmet nájmu – nebytové priestory, nadchádzajúce sa v budove Kultúrno-spoločenského strediska Pravenec.

Celé znenia dokumentov si môžete preštudovať na stránke www.pravenec.sk

Marián Kmeťko, starosta obce Pravenec

Oznam o zbere

Zber elektroodpadu a železného šrotu – prebehne dňa 22.4.2023 (sobota).

Výsledky hlasovania v referende v obci Pravenec

Dátum konania referenda 21.1.2023

Okrskok č. 1

Počet voličov zapísaných v zozname voličov	621
Počet voličov, ktorí sa zúčastnili na hlasovaní	204
Počet platných hlasovacích lístkov	202
Počet hlasov „ÁNO“	197
Počet hlasov „NIE“	5

Okrskok č. 2

Počet voličov zapísaných v zozname voličov	452
Počet voličov, ktorí sa zúčastnili na hlasovaní	160
Počet platných hlasovacích lístkov	157
Počet hlasov „ÁNO“	152
Počet hlasov „NIE“	5

Z celkového počtu voličov 1073 sa hlasovania zúčastnilo 364 voličov, t. j. 33,92 %.

Jana Kmeťová

Oznam

Poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, daň z nehnuteľností a daň za psa

Výška poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady na osobu a rok je **29,20 eur**.

Sadzby dane z nehnuteľností a dane za psa sa pre rok 2023 nezmenili, čo znamená, že občan – daňovník, zaplatí v roku 2023 daň z nehnuteľností a daň za psa v rovnakej výške ako v roku 2022. Samozrejme za predpokladu, že nedošlo ku zmene predmetu dane na strane daňovníka.

Poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, daň z nehnuteľností a daň za psa Obecný úrad v Pravenci bude vyberať posledný aprílový týždeň, to je od 24.4. do 28. 4. 2023 počas stránkových aj nestránkových dní.

Občania si v týchto dňoch budú môcť rozhodnutia na uvedenú miestnu daň a poplatok iba prevziať, a uhradiť cez internet banking (elektronicky).

Jana Kmeťová

Výzva na jarné upratovanie

Žiadame občanov našej obce, aby v rámci svojich možností upravili a vyčistili príslahlé plochy trávnikov, chodníkov a komunikácií príslahlých k svojim obydliam a odpad následne uložili na kôpky, tak aby neprekážali bežnému životu občanov a neobmedzovali premávku motorových vozidiel. Vzniknutý odpad bude odvezený v dňoch 5. (streda) a 6. (štvrtok) apríla 2023. Skráslime si aj my svoj pomocne životné prostredie.

Príhovor

Vážení spoluobčania,

v správe starostu obce som spomenul témy a úlohy z ktorých sa už niektoré zrealizovali, realizujú a hlavne budú realizovať. Bez podpory zamestnancov úradu, kontrolóra obce a samozrejme poslancov, by to bolo veľmi ťažké. Touto cestou sa im chcem srdečne poďakovať za spoluprácu a vás zároveň uistiť, že sme vytvorili spoločne naozaj silný tím, k zodpovednému vedeniu, napredovaniu a rozvoju našej obce.

Ďalej ďakujem všetkým účastníkom fašiangového sprievodu, hlavne speváckej skupine Vrbinka, ale aj občanom s ktorými sa nám spoločne podarilo po dlhej odmlke oživiť tento krásny ľudový zvyk.

Milí spoluobčania máme pred sebou jeden z najväčších kresťanských sviatkov v roku a ja Vám všetkým prajem jeho krásne prežitie, hlavne v pevnom zdraví a šťastí. Samozrejme dievčatám prajem veľa kúpačov a spolu všetkým mnoho príjemných zážitkov.

Marián Kmetko
starosta obce

Norika Mokrá

Mária Jurkovičová

Zimné slávnosti Hornonitria

Fašiangové i pôstne obdobie v obciach pravnianskej doliny na hornej Nitre opäť patrilo Zimným slávnostiam Hornonitria. V poradí 19. ročník slávností od piatka 3. februára 2023 do 26. marca 2023 už tradične ponúkol cyklus siedmich podujatí venovaných ľudovej kultúre regiónu.

„ Cieľom tohto ojedinelého projektu, ktorý spája do jedného celku sedem tematicky príbuzných podujatí, je nielen doplnenie ponuky kvalitnej kultúry pre obyvateľov a návštevníkov obcí pravnianskej doliny, ale i mapovanie, zachovávanie a šírenie ľudovej kultúry ako nášho cenného dedičstva po predkoch,“ priblížila Martina Richter z Regionálneho kultúrneho centra v Prievidzi. Zimné slávnosti sa začali v piatok 3. marca 2023 v Nitrianskom Pravne. Súčasťou otvorenia bola vernisáž diel keramikára a majstra Ústredia ľudovej umeleckej výroby Rastislava Haronika pri príležitosti jeho životného jubilea. Pravenec hostil 4. februára 2023 30. ročník Zimných slávností folklóru a ponúkol tradičné fašiangové zvyky. Vo veľkej sále kultúrneho domu sa predstavili- Spevácka skupina Vrbinka z Pravenca, FSK Lubená- Poluvsie, FSK Sielnica- Lazany, FSK Rokôška – Nitrianske Rudno, FSK Novejsanka- Diviacka Nová Ves, FSK Bukovec- Diviaky nad Nitricou, FSK Borievka-Sebedražie, FSK Oslianka – Oslany, FSK Marinka – Nováky, FS Senior Vtáčnik- Prievidza.

12. februára 2023 sa v Kľačane uskutočnili Súzvuky venované speváckym spolkom karpatských Nemcov. Pamiatku folkloristu Jozefa Strečanského pripomenula pamätnica 18. februára 2023 v Poluvsí. V Malinovej sa 4. marca 2023 stretli remeselníci na akcii Majstri pravnianskej doliny. Pašiové a duchovné piesne zazneli 12. marca 2023 v Kostole povýšenia Svätého Kríža vo Chvojnici. Deň detského folklóru sa uskutočnil 26. marca 2023 v Nedožeroch- Brezanoch. Ponuka tohto jedinečného sviatku ľudovej kultúry na hornej Nitre bola opäť mimoriadne bohatá.

Spracovala : Mgr. Jolana Majzlanová
Zdroj: Internet

Príspevok o Velkej noci

Istota? Sociálna? Vzťahová? Potrebujeme ich,...lebo inak je náš život neustále zemetrasenie. Snažíme sa preto zakoreniť tu na zemi. Sme ako strom, ktorý sa chystá na dlhú pozemskú púť. No aj tak nám to prekazí čosi, čo nám možno vo vyššom veku ale predsa ukradne život. Ale úplne všetko. Aký to má celý zmysel, keď aj tak celá naša dejinná bytosť končí v hrobe? Hrob je naše naj...zakorenenie? A to doslova v zemi. Bola raz jedna osoba. Volala sa Ježiš Kristus. Prišiel potichu a záhadne. Žil skromne v ústraní a aj verejne. Zomieral nespravodlivo a násilne. Hrob sa však nedokázal stať jeho istotou. Žil ako my, zomieral horšie ako my, ale neostal v hrobe ako my. V čom bol Jeho život iný od toho nášho? V tom, že ho celý daroval. Úplne a skutočne žil pre... A my máme z toho Velkú noc. Čas, ktorý nám chce ponúknuť istotu. No nie istotu hrobu ale života.

Mgr. Štefan Čunderlík

Čo sú to tie fašiangy?

Každý rok sú fašiangy trochu iné, pretože sa odvíjajú od Velkej noci, čo je pohyblivý sviatok, takže máme krátky alebo dlhý fašiang. Začínajú po sviatku Troch kráľov a končia Popolcovou stredou, ktorá štartuje 40 dňový predveľkonočný pôst. A ako vieme, Veľká noc sa začína vždy v nedeľu po splne Mesiaca, ktorý nasleduje po dni jarnej rovnodennosti. Komplikované? Nevadí, v kalendári je to vždy v poriadku....

Ale my sme sa dnes rozhodli venovať fašiangom pohľadom do histórie. Bolo to hlavne obdobie dobrého jedla. Kedysi sa v tomto období robili zabíjačky a nakoľko mrazničky neboli, všetky výrobky sa museli spracovať a to predovšetkým údením. Klobásy, slanina aj mäso. Ostatné čím skôr zjesť alebo rozdať rodine a susedom. Podľa porekadla: Kto chce mať, musí dať. Alebo: Ako sa ty k ľuďom máš, tak sa ľudia k tebe majú.

Hoci boli tieto dobroty vysoko kalorické a mastné, pribieranie nikoho netrápilo.

40 dňový pôst, ktorý následne každý dodržiaval, zabezpečil, že sa kilá vyrovnali a ako sa hovorí, aspoň bolo z čoho schudnúť.

Počas fašiangov boli organizované rôzne zábavy, oslavy, bály, karnevaly, plesy aj svadby. Každý sa snažil užiť si fašiangové zábavy ako najlepšie vedel. Veselili sa bohatí i chudobní, páni aj sluhovia, majstri či tovariši.

Vyvrcholením bol fašiangový sprievod. Dedinčania sa prezliekli do rôznych, hlavne zvieracích kostýmov, ktoré sami ručne vyrobili a ušili. Tie najlepšie masky boli odmenené výslužkou v podobe vajec, pálenky, údeného, či šišiek.

Utorkovou veselnicou pred Popolcovou alebo aj škaredou stredou fašiangy končia a začína veľký a dlhý pôst. Na

poslednej zábave je o polnoci obrad pochovávaní basy, ktorá zastupuje všetky hudobné nástroje. Pri tomto symbolickom pohrebe miestni občania v prestrojení za farára, organistu a kostolníka uskutočnili obrad, pri ktorom bolo veľa plaču, smiechu a zábavy všetkých prítomných.

Tanec skončí a najbližšia veselica môže byť až pri stavaní mája.

Veľký pôst brali ľudia vážne a počas neho neorganizovali žiadne svadby, zábavy a tancovačky. Podľa kresťanských tradícií sa mali všetci ponoriť do seba a fyzicky aj duševne pripraviť na Veľkú noc spájajúcu sa so vzkriesením Krista. Čo sa nestihlo osláviť počas fašiangov, odložilo sa až po Velkej noci.

Dnešné fašiangové maškarné sprievody sa v obciach či mestách konajú na pripomenutie zvykov našich predkov a na obnovu týchto tradícií.

Klaudia Majzlanová

Fašiangy v Pravenci

Od soboty, 11. februára 2023, to v našej obci žilo fašiangovou atmosférou. Bolo ťažké rozhodnúť sa, ktorých akcií sa zúčastniť, prípadne si ich užiť všetky naraz. Futbalový oddiel v Pravenci v Dedine pripravil na futbalovom ihrisku fašiangovú zabíjačku. O zabíjačkové špeciality sa postarali Martin Vallo, Karol Žila a Ivan Krč.

Starosta obce, p. Marián Kmetko, v spolupráci s OcÚ v Pravenci zorganizoval detský karneval na ľade.

Fašiangové radovánky pokračovali 18. februára 2023 na Kolónii ďalšou zabíjačkou, tentokrát v Pub- e u Michala. Michala a Tonko Hudek, Patrik a Miloš Bobocký, Juraj Šovčík a Ferino Wesserle pre nás pripravili kapustnicu, zabíjačkovú kašu, klobásky, hurky a paprikovú podhrdlinu.

Veselosť pokračovala aj v časti Dedina. Do ulíc sa vybral fašiangový sprievod, ktorý bol krásnym spojením troch generácií. Celou dedinou sa šírila radosť, tanec, spev a v neposlednom rade aj vôňa fánok a šišiek, ktoré naše gazdinky pripravili pre fašiangovníkov. Tí rozospievali a roz-tancovali našich občanov, ktorí pre nich pripravili občerstvenie a štedro ich odmenili domácimi klobáskami, slaninkou, vajíčkami, ale aj pálenkou či vínkom.

Keďže sa pôst nezadržiteľne blížil, večer sa v kultúrnom dome uskutočnila posledná fašiangová veselica spojená s pochovávaním basy. Rozvoniavala výborná pečená klobása, praženica a do tanca hral DJ Roman Barényi. Veľkým prekvapením večera bola Poluvská muzika, ktorá nás potešila svojimi pesničkami. Napokon sme sa s kmotričkou basičkou rozlúčili a pochovali ju. Za tento fašiangový akt ďakujeme aj našej speváckej skupine Vrbinka a všetkým amatérskym hercom.

Mgr. Jolana Majzlanová
Miroslava Majzlanová

„Dom bez kníh je ako miestnosť bez okien.“ (Horace Mann)

V Pravenčan/ke sa pomerne často venujeme knihám. Mohli ste si prečítať aj rozhovory so spisovateľmi- Zdenka Wenzlová Švábeková, Michal Škombár a Peter Šloser. Potešilo by nás, keby sme vás inšpirovali a motivovali, aby ste sa toľto relaxačnému spoločníkovi venovali. Napriek obrovskému množstvu kníh číta stále málo ľudí. Čítanie kníh nám pomáha neustále si cibriť pamäť. Vraj ľudia, ktorí pravidelne čítajú, vôbec nevyzerajú na svoj vek. Rozdiel medzi čítaním a sledovaním televízie spočíva v tom, že čítanie nám dáva priestor na rozvíjanie našej tvorivosti. To, čo čítame, si musíme predstaviť. Spočíva v tom čaro kníh, pretože máme bohatší vnútorný svet. Čítanie je aj cestou k zlepšeniu spánku, nakoľko odpúta naše myšlienky a sústrediť sa na obsah je najlepší spôsob, ako rýchlo zredukovať hladinu stresu. Kniha je skvelým spoločníkom udržiavania bystrej mysle, bohatým zdrojom informácií. Dokáže nás rozosmiať, rozplakať, rozjímať, riešiť, vrátiť sa v čase, dostať sa do budúcnosti.

„ Knihy sú ako dvere. Otvoríte ich a vstúpite do iného sveta.“ (Jeanette Winterson)

Kedy ste vy naposledy čítali knihu? Aj napriek nesporným plusom, ktorý tento zvyk so sebou prináša, v súčasnej dobe má skôr klesajúcu tendenciu. To, že mladšie ročníky radi vymenia knihu za pre nich zaujímavejšie technické vý- možnosti- tablet, počítač, mobil, je známe. Overovali sme si záujem o knihy a ich čítanie v knižniciach našej obce a položili sme pár otázok Ande Kmeťkovej a Majke Kotríkovej, ktoré v nich pracujú.

1. Ako dlho si zamestnaná v knižnici? Vystriedali sa v nej viacerí zamestnanci?

Anda: V knižnici pracujem od roku 2005, vystriedala som sestru, ktorá tam pracovala od roku 1991. Niekedy som ju bola „zaskočiť“ a táto práca sa mi celkom zapáčila. Keď zmenila zamestnanie a otváracie hodiny jej nevyhovovali, tak som túto jej prácu prevzala. Za tridsaťdva rokov tu iný zamestnanec nebol.

Majka: Nech sú to slnečné chvíle horúceho dovolenkového leta alebo príjemná pohoda tichého zimného večera pri hrejúcich kachliach za dlhých zimných večerov, vždy je a bude najpríjemnejším a najvdáčnejším spoločníkom/ ku káve, čaju alebo dobrému vínu/ pre každého zaujímavá kniha.

V knižnici pôsobím ešte veľmi krátko, ale splnil sa mi sen, ako vyplniť čas. Knižnica je zriadená od roku 1993 a za ten čas sa tu vystriedali štyria alebo piati zamestnanci.

2. Koľko čitateľov má knižnica a ktorá veková kategória je tu najviac zastúpená?

Anda: Keď som nastúpila, čitateľov bolo 70. Dnes je to bieda. Posledných pár rokov sa to pohybuje okolo 20- 25 členov. Z detí a mládeže veľmi málo, asi len 6- 10 členov. Voľakedy tu boli čitatelia, ktorí si požičali sedem až desať kníh a o týždeň ich vrátili prečítané.

Majka: Zapísaní sú čitatelia všetkých vekových kategórií, len je veľká škoda, že zo 153 čitateľov pravidelne navštevuje tento stánok múdrosti, inšpirácií a zdrojov pohody, iba hŕstka z nich.

3. Aký žáner si čitatelia najčastejšie požičiavajú?

Anda: Najčastejšie si požičiavajú romány, detektívky, náučnú literatúru, cestopisy, veľmi málo poéziu.

Majka: V knižnici sú zaradené všetky druhy žánrov, tak si ich aj požičiavajú.

4. V rozpočte obce sú aj financie na nákup nových kníh. Ako často využívaš túto ponuku?

Anda: Financie, ktoré nám poskytuje obec ročne, využívam dvakrát do roka.

Majka: Obec prispieva každoročne na nákup nových kníh, nakoľko som tu len krátko, nákup som uskutočnila len raz. Verím, že s pomocou čitateľov, ktorí, pevne dúfam, začnú chodiť do knižnice, doplním pútavé a žiadané tituly. Zároveň chcem touto cestou pozvať všetkých, ktorí majú záujem o rozšírenie si možností trávenia voľných chvíľ, aby sa prišli pozrieť do knižnice a vybrali si knihu, ktorá ich zaujme a poteší.

5. V ktorý deň a v akom čase býva knižnica otvorená?

Anda: Knižnica je otvorená každý utorok od 16,30 hod.- 19,30 hod. Tento čas sa za 32 rokov nezmenil.

Majka: Knižnica v časti Kolónia býva otvorená každý štvrtok od 16,30 hod.- 19,30 hod. Mám aj prosbu na členov, ktorí majú dlhodobu požičanú knihu, aby ich priniesli v čase otvorenia knižnice.

Summa summarum, pri takom počte obyvateľov, je to mizivé percento čitateľov. Ostáva len dúfať, že mnohí z vás si knihy kupujú, prípadne dostávajú ako darček.

„Pite plnými dúškami z dobrých kníh.“

(John Wooden)

Mgr. Jolana Majzlanová

Priezviská v Pravenci

K napísaniu tohto článku ma podnietili otázky obyvateľov a naše priezviská. Nakoľko sa v našich novinách často vyskytuje priezvisko Majzlan, mnoho ľudí sa ma pýtalo, či je redakčná rada založená na báze rodinkárstva. Je to jednoducho vysvetliteľné. V Pravenci, s počtom obyvateľov 1 301, žije 42 obyvateľov s týmto priezviskom. A to nerátam odšťahovaných, žijúcich v zahraničí, či zosnulých. Od založenia Pravenčan/ky sa na jej realizácii podieľali predseda Jozef Majzlan st., redaktori Mgr. Jolana Majzlanová, Klaudia Majzlanová, prispievatelia Jozef Majzlan, Miroslava Majzlanová, fotograf Kristián Majzlan. Je pravdepodobné, že medzi nami existujú nejaké spoločné korene. O prieskum tohto priezviska som požiadala nášho bádateľa histórie obce Pravenec Jozefa Majzlana/ Kompóta/.

Spracovala: Mgr. Jolana Majzlanová

Zamysleli ste sa už niekedy nad vašim pomenovaním? Zaujímalo by vás, odkiaľ vaše priezvisko pochádza? Meno sme dostali od rodičov, ale priezvisko dostávame po otcovi. V najstaršom období ale mali naši predkovia len jedno meno a pre bližšie určenie sa uvádzalo meno otca. Napr. v listine z roku 1270 Tomáš, syn Akura, dal do zálohy svoju časť Pravenca. Neskôr si naši zemepáni pridali ďalšie meno podľa najvýznamnejšieho majetku, ktorý im patrilo. Takéto meno nazývame prídomkom: tak v roku 1382 sa spomína v súvislosti s Pravencom „vznešená pani Klára, dcéra Ivana z Bošian“. Naši zemepáni potom natervalo prijali prídomok Bossányi podľa dediny Bošany, ale neskôr pripojili a dôsledne používali popri Bošanoch aj prídomok Kis Prona - z Pravenca.

Nutnosť jedinečného pomenovania neobišla ani poddaných. Postupne pribudli označenia osôb, ktoré vyjadrovali nejakú jedinečnú charakteristiku daného jedinca, napr. zamestnanie, telesný znak, (ne)schopnosť, atď. Postupne sa z toho vyvinuli priezviská tak, ako ich poznáme dnes. Vôbec najstarší doklad na druhé meno poddaného v Pravenci je z roku 1637, keď sa spomína Ján Ďurian. V tereziánskom urbáre (súpis poddanských povinností) z roku 1767 sú uvedené priezviská, ktoré sú časté i dnes alebo ešte nedávno: Majzlan, Kmeť, Kmeťko, Klimant, Hanuska, Brída, Hrnčar (Hrnčiar), Chovan(ec), Stanko, Kozár, ale iné sa už v Pravenci nevyskytujú: Mandl, Šindler, Vričan, Štefan, Olejník, Smida...

Témou tohto čísla je ale priezvisko Majzlan, ktoré patrí k tým tradičným. Prvýkrát sa spomína v celokrajinskom daňovom súpise z roku 1715. K najbohatším sedliakom patrilo akýsi Pavol Majzlan, ktorý bol v tom čase aj richtárom. Zrejme od tohto predka pochádzajú všetci Majzlanovci, nech v súčasnosti bývajú kdekoľvek. Priezvisko Majzlan sa kedysi vyskytovalo výlučne v Pravenci a až postupne sme kolonizovali zbytok planéty?

Vznik tohto priezviska možno vysvetliť bez problémov. Majzel -dnešné Vyšehradné a Pravenec patrili celú známu históriu do vlastníctva Bossányiovcov. Spomínaný Pavol z Majzla, alebo jeho predok, sa priženil do Pravenca, a preto okamžite získal prezývku Majzlan, ktorá sa neskôr stala aj „oficiálnym“ priezviskom. Pravdepodobne v tom čase vznikol aj „Plac“, akési námestie, pretože Pavol postavil svoj dom s gazdovstvom mimo starej dediny. Dvor sa tradične volal Kuruca, čo môže odkazovať na starší pôvod tejto rodiny. Podľa Jozefa Stanka, ktorého muž z tohto domu sa dal naverbovať ku Kurucom, čo mohla byť služba na mnoho rokov. Dlhé roky sa nevracal, až sa zaužívalo príslovie: „skôr sa starý Kuruc z vojny vráti“ vo význame niečoho nepravdepodobného. V roku 1767 sa spomínajú už dvaja Majzlanovci, pričom ich mohlo byť aj viac, ale pre chudobu neboli zahrnutí do daňového súpisu. Najstarší Majzlanovci si písali v priezvisku mákké l, podľa nárečového názvu Majzel (podobne aj Gajdel - Klačno).

Tradičným zamestnaním Majzlanovcov bolo poľnohospodárstvo, čo bolo bežné pre väčšinu Pravenčanov, ale časom sa venovali aj kupčeniu s dobytkom. Môj starý otec Juraj (*1872, +1964) bežne skupoval dobytok na južnom Slovensku a predával potom na jarmokoch.

Jozef Majzlan

Tolko o priezvisku Majzlan. Do pozornosti sa možno dostanú aj iné priezviská.

Rozhovor so zdravotnou sestrou Evkou Budinskou

1. Všetci Vás poznáme ako sestričku všeobecnej lekárky MUDr. Šimkovej v Pravenci. Ako dlho už pôsobíte v našej obci? Pracovali ste niekedy aj inde?

Po skončení zdravotnej školy som v roku 1976 nastúpila na interné oddelenie v Handlovej. V roku 1995 som vystriedala pani Karvackú, ktorá odišla do dôchodku od MUDr. Brťku. O ňom môžem povedať, že to bol lekár pre celú dolinu. Nikdy nikoho neodmietol ošetriť a pracovala som s ním rada aj preto, že mi vedel pomôcť a poradiť nielen v pracovnom ale aj v osobnom živote. Po jeho smrti v roku 1994 nastúpila na toto miesto. MUDr. Šimková, ktorá je celou dušou oddaná svojej práci. „Kvôli pacientovi obráti republiku hore nohami.“

2. Aké sú Vaše skúsenosti po toľkých rokoch s pacientmi?

V ambulancii máme dobrých pacientov. Možno sa niekomu nepáči, ale snažíme sa v rámci našich možností.

3. Ako ste v ordinácii, ale i v súkromí zvládli covidové obdobie?

Veľmi sme sa snažili, ale niekedy to bolo málo. Veľmi nás mrzelo, keď nás niektorí opustili. Sme rady, že je to za nami.

4. Dá sa povedať, že ste celý život milovníčkou športu, konkrétne behu. Ako dlho sa mu venujete a čo vás k nemu priviedlo?

Závodne som začala pretekať v šiestej triede základnej školy v Nedožeroch – Brezanoch vďaka učiteľovi, ktorý ma objavil a podchytil. Prostredníctvom behu som mala možnosť precestovať veľa štátov a spoznať veľa dobrých ľudí, na ktorých sa môžem doteraz spoľahnúť. Behala som krátko ale aj dlhé trate. Na 400 m cez prekážky som behala prvú výkonnostnú triedu, začo som bola aj platená. Ale osud chcel, aby som spoznala svoju druhú polovičku a bolo po kariére. Som mu však vďačná, že mi to celý život toleruje a podporuje ma.

5. Ako relaxujete? Máte okrem športu – behu aj iné koničky?

Relaxujem tak, že si idem zabehať. Najčastejšie rovno z práce cez kolóniu domov. Ľudia si môžu myslieť, že okrem teplákov v skrini nič nemám. Rada tancujem, no nemám veľmi s kým. Všetci okolo mňa sa vyhovárajú, že nevládzu. Chodím ešte aj na preteky, ale, ako sa hovorí, už len do počtu. Aj keď občas ešte niečo podarí zabehnúť.

6. Obracajú sa na vás susedia alebo iní o pomoc, keď majú doma zdravotný problém, prípadne úraz? Do akej miery ste ochotná v takýchto veciach pomôcť?

Keď viem, pomôžem. Ale už tú pomoc potrebujem aj ja. Tu musím spomenúť Ďurka, ktorému som vďačná, že si ide so mnou zaklusať a stále mi pripomína, že sa už mám šanovať.

7. Teraz sú časté sťažnosti na naše zdravotníctvo. Chcete by ste niečo pacientom odkázať?

Naše zdravotníctvo nie je zlé, len keby sa nemuselo toľko písať, zostalo by viac času venovať sa pacientom tak, ako to bolo voláky a všetko by bolo v poriadku.

Klaudia Majzlanová

Novozvolený výbor futbalového oddielu

Vymenovaný na výročnej schôdzi zo dňa 9.2.2023

Výkonný výbor:

Predseda FO	- Martin Valo
Tajomník FO	- Martin Grom
Pokladník FO	- Marek Cagaň
Športový manager FO	- Karol Žila
Členovia FO :	- Ján Mihalička
	- Michal Hudek
	- Faroq Mohamad Wahid
	- Karol Kmeť
	- Oto Richter
	- Ivan Krč
	- Peter Jaško
	- Miroslav Vrábek
	- Mário Majzlan
	- Juraj Halaška
	- Peter Bugár

Futbalové okienko

Naši futbalisti odohrali nasledovné zápasy sezóna 2022/2023

Muži : VII. liga mužů

12.3. K. pod Vtáč. - Pravenec 1:4
V celkovej tabuľke na 6. mieste

VII.liga, dorast: U19

V celkovej tabuľke na 6. mieste

Žiaci: U15 skupina "A" Sever

26.03. Bojnice - Pravenec 0:4
V celkovej tabuľke na 3. mieste

Všetkým našim futbalistom prajeme veľa síl a výborné športové výsledky v tejto sezóne.

Spracoval z <http://www.oblfzpravidza.sk/>: Mgr. Roman Mik

Za dažďom bujnie tráva, môj plač mi silu dáva.

Za každou slzou, vzdychom, unikáš mojim citom.

Unikaj, môj plač ťa odplaví, unikaj, po plači bude krásne.

Unikaj, ešte ťa pozdravím a potom navždy pre mňa zhasneš.

Zhasneš a s tebou tisíc bolestí a smútok, čo sa ešte pomestí do malej slzy môjho plaču.

Helena Minichová

Danič Štefan	64 rokov
Ivančíková Ema	93 rokov
Liktor Ondrej	87 rokov
Oboňa Peter	73 rokov
Páleš Oto, Ing.	81 rokov
Kosteľová Amália	74 rokov

Ahojte, nadšenci turistiky!

Posledné mesiace v roku neboli príliš bohaté na spoločné potulky po horách. Aj napriek tomu sa uskutočnili dva pekné výstupy. Jeden na vrch Vapeč, druhý na náš starý dobrý Vyšehrad. Vapeč sa nachádza v Strážovských vrchoch a patrí medzi kopce s najkrajšími výhľadmi. Výstup naň sa začal v Hornej Porube. Cieľom bola Homolka, v ktorej nás čakal autobus. Stúpanie na vrchol bolo dosť strmé, ale celú cestu nám spríjemňovala príroda prikrýta čerstvo napadaným snehom. Aj keď na začiatku nášho výletu boli pochybnosti o jeho uskutočnení, akcia dopadla perfektne a všetci sme sa spokojní vracali domov. Druhou túrou bol tradičný výstup na Vyšehrad. Zobudili sme sa do

usmokleného rána, ale na dobrej nálade nám to vôbec neubralo. Na vrchole si už pripíjali šampanským prievádzskí turisti, ktorí nás tradične predbehli. Povyťahovali sme fľaše z batohov a pridali sa k nim.

V novom roku sa zatiaľ uskutočnila opekačka na Schovanke. Je to malá útulňa v Strážovských vrchoch, schovaná medzi stromami. Dostanete sa k nej z Fačkovského sedla, alebo z Tužiny. Ak sa k nej vyberiete z Fačkovského sedla, neobídte ani Biele skaly, ktoré vyhľadávajú aj lezci. Na lúke pri Schovanke sme založili oheň a opekli slaninku a špekačky, niečo popili a ponúkali sa aj posledné vianočné koláčiky. Takto spokojní sme sa horou pobrali ďalej, až do Tužiny.

Ak máš chuť a chceš spoznávať stále nové miesta, pridaj sa k nám. Každý milovník prírody je vítaný.

Na tento rok sme už na našej stránke uverejnili zoznam pripravovaných akcií, treba sa už len prihlásiť.

TK Pravenec.

Spracovala: Lýdia Mendelová

Hoci meria len pár centimetrov a váži len pár kíl, je pre každého tým najväčším pokladom na svete.

Gažová Lýdia	marec 2023
Jánoška Jakub	február 2023
Sedmáková Lívia	december 2022
Vážan Liam	december 2022

Vaše nápady, pripomienky, postrehy a príspevky radi uvítame aj v nasledujúcom čísle.

S vašou spoluprácou bude čítanie našich novín pestrejšie a zaujímavejšie pre všetkých.

Vašu poštu prijímame: V obecnej schránke, ktorá je umiestnená na OcÚ Pravenec a v časti kolónia v obecnej knižnici. Na e-mail: pravencan@centrum.sk

Pravenčan(ka) - noviny pre občanov a priateľov obce Pravenec, EČ: EV50/08, ISSN 1337-8457

Vydáva - Obec Pravenec, 972 16 Pravenec 208, IČO: 00318434, nepredajné. Redakčná rada si vyhradzuje právo na konečnú korektúru a redigovanie - úpravu textov. Nevyžiadané rukopisy, fotografie a kresby redakcia nevracia. Za pochopenie ďakujeme.

Redakčná rada - Predseda: Marián Kmeťko, šéfredaktorka: Mgr. Jolana Majzlanová, členovia: Klaudia Majzlanová, Jolana Bobocká, Mgr. Roman Mik.

Grafická úprava - Mgr. Roman Mik. Autorské práva sú vyhradené a vykonáva ich vydavateľ. Akékoľvek rozmnožovanie časti alebo celku textov, fotografií, grafiky akýmkoľvek spôsobom, v slovenskom, ale aj v inom jazyku bez písomného súhlasu vydavateľa je zakázané. Fotografie sú chránené autorským zákonom. Podpísané články vyjadrujú názory autorov a nemusia byť totožné so stanoviskom redakcie a vydavateľa.